

KAUNO RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

1 POSĖDIS

SPRENDIMAS DĖL NEPRITARIMO PLANUOJAMAI ŪKINEI VEIKLAI

2021 m. sausio 19 d. Nr. TS-1
Kaunas

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 8 straipsnio 5 dalimi, Kauno rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano 1-uoju pakeitimu (toliau – BP), patvirtintu Kauno rajono savivaldybės tarybos 2014 m. rugpjūčio 28 d. sprendimu Nr. TS-299 „Dėl Kauno rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano 1-ojo pakeitimo tvirtinimo“, Kauno rajono savivaldybės 2021–2027 m. strateginiu plėtros planu, patvirtintu Kauno rajono savivaldybės tarybos 2019 m. spalio 24 d. sprendimu Nr. TS-353 „Dėl Kauno rajono savivaldybės 2021–2027 m. strateginio plėtros plano patvirtinimo“, *atsižvelgdama į* Kauno rajono savivaldybės administracijos 2021 m. sausio 7 d. išvadą „Dėl poveikio aplinkai vertinimo programos“, Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos komiteto 2021 m. sausio 11 d. raštą Nr. S-2021-140 „Dėl planuojamos ūkinės veiklos Kauno rajono Virbaliūnų kaime“, Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Kauno teritorinio skyriaus 2021 m. sausio 15 d. raštą Nr. (9.38-K-125) „Dėl sprendimo apie poveikio aplinkai vertinimo programos derinimą pakeitimo“, *išnagrinėjusi ir įvertinusi* UAB „Ekostruktūra“ 2020 m. gruodžio 21 d. pateiktą Naujo smėlio ir žvyro karjero kasimo Kauno r. sav., Batniavos sen., Virbaliūnų k. poveikio aplinkai vertinimo programą ir joje pateiktą informaciją, *atsižvelgdama į* Batniavos seniūnijos gyventojų bendruomenės 2020 m. birželio 16 d. kreipimąsi su 915 parašu, Virbaliūnų k., Batniavos sen., Kauno r., Batniavos seniūnijos 2020 m. birželio 18 d. prašymą, Informacijos analizės asociacijos 2020 m. gruodžio 29 d. pareiškimą, asociacijos Batniavos bendruomenės 2020 m. gruodžio 30 d. pareiškimą, 2021 m. sausio 6 d. peticiją su 201 parašu, kuriais išreiškama pagrįsta neigiama nuomonė dėl planuojamos ūkinės veiklos (toliau – PŪV) neigiamo poveikio aplinkai, žmonių gyvenimo sąlygoms ir negrįžtamam poveikiui kraštovaizdžiui, *užtikrindama* Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 straipsnio 3 dalies nuostatų, pagal kurias valstybė reguliuoja

ūkinę veiklą taip, kad ji tarnautų bendrai tautos gerovei, 53 straipsnio 3 dalies nuostatų, pagal kurias valstybė ir kiekvienas asmuo privalo saugoti aplinką nuo kenksmingų poveikių, 54 straipsnio nuostatų, pagal kurias valstybė rūpinasi natūralios gamtinės aplinkos, gyvūnijos ir augalijos, atskirų gamtos objektų ir ypač vertingų vietovių apsauga, prižiūri, kad su saiku būtų naudojami, taip pat atkuriami ir gausinami gamtos išteklių; kad įstatymu draudžiama niokoti žemę, jos gelmes, vandenį, teršti vandenį ir orą, daryti radiacinį poveikį aplinkai bei skurdinti augaliją ir gyvūniją, įgyvendinimą, Kauno rajono savivaldybės taryba n u s p r e n d ž i a:

1. Nepritarti planuojamai ūkinei veiklai – naujo smėlio ir žvyro karjero kasimui Kauno r. sav., Batniavos sen., Virbaliūnų k., dėl šių motyvų:

1.1. kraštovaizdžio, nekilnojamųjų kultūros vertybių apsauga yra viena iš savarankiškųjų (Konstitucijos ir įstatymų nustatytų) savivaldybių funkcijų, kurias savivaldybės atlieka pagal Konstitucijos ir įstatymų suteiktą kompetenciją, įsipareigojimus bendruomenei ir šios interesais. Savivaldybės yra atsakingos už savarankiškųjų funkcijų atlikimą. Reguluojant ūkinę veiklą turi būti laikomasi privačių, atskirų gyventojų, bendruomenės ir suinteresuotos visuomenės interesų derinimo principo, būtų užtikrinti ir privataus asmens (ūkinės veiklos subjekto), ir visuomenės interesai, siekiama ne atskirų asmenų gerovės, bet bendros tautos gerovės. Siekdama visų suinteresuotų šalių interesų balanso, savivaldybė įgyvendina įstatymo suteiktą teisę atsižvelgiant į planuojamos ūkinės veiklos galimybes tam tikroje teritorijoje nuspręsti, kokiems prioritetams teikti pirmenybę. Užtikrindama tiek privačių, tiek ir asmens bei visuomenės interesų derinimą bei pusiausvyrą, kaip konstitucinę vertybę, įvertinusi tiek viešąjį interesą ir visuomenės poreikius gyventi saugioje ir sveikoje aplinkoje, tiek ir privatų pelno siekiančio juridinio asmens interesą kasti žvyrą ir smėlį planuojamos ūkinės veiklos teritorijoje bei gauti iš šios veiklos pelną, Kauno rajono savivaldybės taryba prioritetą teikia akivaizdžiai dominuojančio viešojo intereso, t. y., suinteresuotos visuomenės, gyventojų ir svečių teisės į saugią, sveiką ir švarią aplinką, teritorijos, kraštovaizdžio, rekreacijos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugai;

1.2. Savivaldybės taryba, priimdama sprendimą nepritarti planuojamos ūkinės veiklos galimybėms, siekia ne tik užtikrinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 straipsnio 3 dalies nuostatų, pagal kurias valstybė reguliuoja ūkinę veiklą taip, kad ji tarnautų bendrai tautos gerovei, ir kitų konstitucinių nuostatų įgyvendinimą, bet ir veikti vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnyje įtvirtintais pagrindiniais vietos savivaldos principais: savivaldybių savarankiškumo ir veiklos laisvės pagal Konstitucijoje ir įstatymuose apibrėžtą kompetenciją; savivaldybių ir valstybės interesų derinimo tvarkant viešuosius savivaldybių reikalus; bendruomenės ir atskirų savivaldybės gyventojų interesų derinimo (savivaldybės institucijų priimti sprendimai bendruomenės interesais neturi pažeisti

įstatymų garantuotų atskirų gyventojų teisių); plėtros ir veiklos planingumo (savivaldybės savo veiklą vykdo pagal tarpusavyje suderintus skirtingos trukmės teritorijų, strateginio ir finansinio planavimo dokumentus); reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę; žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimo ir gerbimo;

1.3. Savivaldybės taryba, priimdama sprendimą visiškai nepritarti planuojamos ūkinės veiklos galimybėms, atsižvelgia į Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 patvirtintos aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos esminėms nuostatomis laikytis gamtą tausojančios politikos principų, kreipiant ekonomiką žaliojo kurso linkme, siekiant apsaugoti Lietuvos gamtos įvairovę nuo klimato kaitos ir žmogaus veiklos keliamų pavojų, atsakingai naudoti turimus gamtos išteklius;

1.4. PŪV prieštarautų bendrai tautos gerovei, nes būtų padarytas ilgalaikis neigiamas ir negrįžtamas poveikis Kulautuvos mstl., Virbaliūnų k. ir kitų apylinkių bendruomenėms, kitiems gyventojams, kurių gyvenimo kokybė dėl triukšmo, oro užterštumo ir kraštovaizdžio pasikeitimo būtų iš esmės neigiamai ir negrįžtamai paveikta;

1.5. PŪV būtų sunaikinta išskirtinė Kulautuvos, kaip kurortinės teritorijos dalies, natūrali rekreacinė ir kurortinė vertė, poilsiui skirtos aplinkos išskirtinumas, padaryta neigiama įtaka visuomenės sveikatai ir Kauno klinikų Kulautuvos reabilitacijos ligoninės vykdomai veiklai. PŪV greta kurortinės teritorijos (Kulautuva už 1,2 km) yra nesuderinama su rekreacijai ir poilsiui palankios aplinkos puoselėjimu ir plėtojimu. PŪV neatitinka Kauno rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano 1-ojo pakeitimo numatytų sprendinių. PŪV darytų neigiamą įtaką teritorijai, kur nuo Šilelio kaimo nutiestas dviračių takas, jis yra itin mėgstamas dviratininkų. Savivaldybės pastangomis toliau tęsiama dviračių trasa palei Nemuną Pakrantės gatve iki Vilkijos m., įrengtos atokvėpio vietos, pradėtas kultūrinių objektų ženklavimas, o kuriama aplinka jau identifikuojama kaip rekreacinė;

1.6. PŪV būtų sukelta reali grėsmė Kačerginei, Kulautuvai ir daliai Zapyškio netekti kurortinės teritorijos statuso (suteiktas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. vasario 22 d. sprendimu Nr. 121 „Dėl kurortinės teritorijos statuso suteikimo Kačerginės ir Kulautuvos miesteliams ir Zapyškio miestelio teritorijos daliai“), nes neatitiktų kurortinei teritorijai būtinų reikalavimų, numatytų Reikalavimų kurorto ir kurortinės teritorijos statusui suteikti tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. balandžio 12 d. nutarimu Nr. 350 „Dėl reikalavimų kurorto ir kurortinės teritorijos statusui suteikti tvarkos aprašo patvirtinimo“;

1.7. PŪV poveikis aplinkai, ypač natūraliai gamtinei aplinkai, būtų didelės apimties ir intensyvus, nes poveikio aplinkai vertinimo (toliau – PAV) programoje nurodyta, kad vykdant PŪV būtų naudojami įvairūs didelių pajėgumų techniniai įrenginiai (krautuvai,

ekskavatoriai, buldozeriai, ilgastreliai ekskavatoriai, plaukiojantys greiferiai, savivarčiai ir puspriekabės žvyriui transportuoti, kiti mobilūs žaliavos sijojimo ir trupinimo įrenginiai), o darbai karjere būtų vykdomi nuo balandžio iki gruodžio mėn., kai šios teritorijos apylinkėmis visuomenė naudojami rekreacijos ir sveikatingumo tikslais;

1.8. PŪV metu būtų vykdomas smėlio ir žvyro karjero kasimas, kuris pagal savo pobūdį ir mastą yra ženklus kraštovaizdžio pakeitimas, nes tai pakeistų vyraujančią natūralų gamtinį pobūdį – Nemuno upės slėnio sukultūrintą agrarinį miškingą kraštovaizdį. Pastarasis pagal pateiktą PAV programą priskiriamas prie vertingų šalies kraštovaizdžių tipų, patenkančių į gamtinio karkaso teritoriją, kurioje palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio natūralumas. Ši teritorija patenka į gamtinio karkaso (toliau – GK) Nacionalinių migracijos koridorių teritoriją, kultūrinio turizmo teritoriją, kuriose nėra prioriteto vykdyti smėlio ir žvyro kasybą įrengiant karjerą, tokie veiksmai prioritetas numatytas Naudingųjų iškasenų teritorijose. BP aiškinamojo rašto (toliau – Raštas) 9 skyriaus „Gamtinis karkasas ir kraštovaizdis“ 30 puslapyje pažymėta, kad racionali ir funkcionali GK sistema yra kraštovaizdžio ekologinio stabilizavimo garantas. Pagrindinis GK keliamas uždavinys – apsaugoti ir atkurti vertingas natūralias viso kraštovaizdžio ekosistemas, kad jos galėtų užtikrintai funkcionuoti: tinkamai atlikti vandens valymo, dirvos tręšimo, anglies kaupimo ir kt. funkcijas, sukurti buveines gyvūnams ir augalams, taip pat geriau saugotų nuo potvynių, sudarytų sąlygas rekreacijai, ekologiškesniam žemės ūkiui ir kt.;

1.9. PŪV metu numatytas iškasti 7082 tūkst. m³ žvyro ir smėlio kiekis turės įtakos kraštovaizdžiui tiek visus numatomus 25 metus, visą karjero eksploatavimo laikotarpį, tiek po jo eksploatacijos, nes natūralus gamtinis Nemuno upės slėnio pobūdis nebus visiškai atkurtas. PAV programos 15 pav. nurodyta vizualizacija rekuityvavus pirmąjį etapą po 3–5 metų įsteigiant visuomeninį pliažą neatitinka tikrovės ir iškreipia tikrąjį karjero ilgalaikį neigiamą poveikį aplinkai, reljefui, gamtiniam karkasui ir natūraliam kraštovaizdžiui;

1.10. PŪV neigiamo poveikio aplinkai priemonės yra nepakankamos ir pagal apimtį ir pobūdį neigiamo poveikio visiškai nekompensuoja. PAV programoje nėra numatyta realių priemonių neigiamam poveikiui sumažinti, tik formaliai ir teoriškai aprašyti bendro pobūdžio priemonių parinkimo metodai, nurodant, kad jų efektyvumas bus užtikrintas parengus poveikio sumažinimo priemonių įgyvendinimo ir jų efektyvumo stebėsenos planą. PAV programoje nurodyta, kad planuojamai veiklai gali būti taikytinos priemonės triukšmui slopinti ir oro taršai sumažinti, tačiau jie neproporcingai maži ir visiškai nepakankami nustatytam planuojamos ūkinės veiklos neigiamo poveikio aplinkai mastui, būdai ir kompleksiskumui, nes PŪV neigiamai paveiks kraštovaizdį, nekilnojamąsias kultūros vertybes, gyvūniją ir augaliją, o rekreacinei ir socialinei aplinkai bei visų šių aplinkos

komponentų tarpusavio sąveikai būtų atliktas negrįžtamas neigiamas poveikis. Pačioje PAV programoje numatyta, kad bus daromi saugomos gamtinės, istorinės ir kultūrinės aplinkos pažeidimai, tačiau objektyviai nenurodytas jų mastas, nėra nustatytos tinkamos priemonės neigiamam poveikiui kiekvienai iš nurodytų aplinkos sričių sumažinti;

1.11. Smėlio ir žvyro kasimas ir karjero įrengimas pakenktų Lietuvos sklandytojų slėnio teritorijai (unikalus kodas 12156 Kultūros vertybių registre), kuri pripažįstama reikšminga Lietuvos visuomenei ir todėl Kultūros paveldo departamento inicijuojama skelbti kultūros paminklu, saugomu viešajam pažinimui ir naudojimui. Kultūros vertybių registre esančiose teritorijose draudžiama naikinti ar kitaip žaloti saugomo objekto vertingąsias savybes, aplinkos autentiškumą. Sklypas, kuriame planuojama ūkinė veikla ribojasi su Sklandytojų slėnio (12156), nacionalinio lygmens valstybės saugomo kultūros paveldo objekto, teritorija;

1.12. PŪV bus vykdoma šalia kitų kultūros paveldo objektų, turinčių archeologinio pobūdžio vertingųjų savybių: Lietuvos sklandytojų slėnio II (35923) ir Virbaliūnų senovės gyvenvietės (32596) ir kitų. Atskiruose ruožuose (nuo Kauno iki Vilkijos) yra susiformavę archeologinio pobūdžio saugomi, kartu su jais nustatyta teritorija, objektai. Lietuvos Respublikos kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos kreipėsi į Kultūros paveldo centrą dėl Sklandytojų slėnio II statuso pakeitimo. Artimiausiu metu planuojamas Vertinimo tarybos posėdis, kuriame bus svarstomas valstybės saugomo kultūros paveldo objekto statuso suteikimas bei naujų apsaugos zonų nustatymas šiam objektui. Nustatant apsaugos zonų ribas, planuojama ūkinė veikla galimai pateks į valstybės saugomo kultūros paveldo objekto apsaugos zonas;

1.13. Kultūros paminklų apsauga yra viešasis interesas, svarbi valstybės funkcija, todėl numatyta PŪV prieštarauja paveldosaugos reikalavimams, būtų realiai pažeistos ar prarastos kultūros paveldo objektų vertingosios savybės, formuotūsi neigiama įtaka dar neatskleistoms nekilnojamojo daikto vertingosioms dalims ar elementams, sumenkintas susiformavęs Nekilnojamojo kultūros paveldo kultūrinis kraštovaizdis. Nustatyta, kad PŪV, be kitų, prieštarauja Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 19 straipsnio, taip pat Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 60 straipsnio 3 dalies 1 punkto reikalavimams;

1.14. Planuojama ūkinė veikla būtų vykdoma dideliame 26,2 ha plote, šalia kurio yra išsidėstę valstybės saugomi kultūros paveldo objektai ir jų apsaugos zonos, todėl, remiantis 1992 m. pataisyta Europos archeologinio kultūros paveldo apsaugos konvencija bei PTR 2.13.01:2011 „Dėl paveldo tvarkybos reglamento. Archeologinio paveldo tvarkyba“,

planuojamoje didelės apimties teritorijoje, kurioje planuojama ūkinė veikla, būtini archeologiniai tyrimai, tačiau tai PAV programoje nėra įvertinta ir numatyta;

1.15. PŪV žemės sklypas taip pat patenka į žemės ūkio teritoriją, kurioje pagal dabar galiojančio Kauno rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano nuostatas nėra prioriteto vykdyti smėlio ir žvyro kasybą įrengiant karjerą. Turi būti išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis, palaikomas ir didinamas esamas kraštovaizdžio natūralumas, didinamas estetiškas kraštovaizdžio potencialas, saugomas vizualinis slėnio raiškumas ir erdvinė panorama, todėl draudžiami vandens pralaidumą slėniuose mažinantys žemės darbai ir techniniai statiniai. Numatoma karjero veikla nesusijusi su ekologiška gamyba, tuo pačiu reljefo performavimas suardytą kraštovaizdžio vizualinę struktūrą. Tai akivaizdžiai paveiks tradicinio kraštovaizdžio identitetą, suformuos naujo tipo kraštovaizdį – pramoninį technogeninį karkasą, kas neigiamai ir negrįžtamai turės įtakos gretimai esančiai kurortinei teritorijai;

1.16. PŪV žemės sklypas patenka į žemės ūkio, orientacinę galimų potvynių teritoriją, dalis į saugomą „Natura 2000“ (paukščių apsaugai svarbios teritorijos) teritoriją ir riboto funkcinio potencialo gamtinio karkaso Nacionalinių migracijos koridorių teritoriją, kultūrinio turizmo teritoriją, taip pat į magistralinio dujotiekio apsaugos zoną. Šiose teritorijose nėra prioriteto vykdyti smėlio ir žvyro kasybą įrengiant karjerą, tokiai veiklai prioritetas numatytas Naudingųjų iškasenų teritorijose (N1 ir N2). Pagal Potvynių grėsmės ir rizikos žemėlapi (patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. rugpjūčio 6 d. įsakymu Nr. D1-655 „Dėl Potvynių grėsmės ir potvynių rizikos žemėlapių Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos upių baseinų rajonuose patvirtinimo“), planuojamas sklypas patenka į didelės tikimybės (10 proc.) potvynių rizika ir grėsme pasižyminčią teritoriją. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 104 straipsniu, potvynio grėsmės teritorijose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, kuriose nurodyta, kad didelės tikimybės potvynių grėsmės teritorijose draudžiama statyti statinius ir įrengti įrenginius, išskyrus sodybos statinius esamose sodybose, hidrotechninius statinius, inžinerinius tinklus ir susisiekimo komunikacijas, aplinkos tyrimų ir stebėjimų įrenginius, kai jie apsaugoti nuo potvynių. Atsižvelgiant į šias aplinkybes PAV programoje numatyti sprendiniai dėl rekultivacijos ir pritaikymo rekreacijai yra negalimi;

1.17. PŪV įgyvendinimas darys reikšmingą neigiamą poveikį Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms, nes planuojama teritorija patenka į paviršinių vandens telkinių apsaugos zoną ir iš dalies į paviršinių vandens telkinių apsaugos juostą, į minėtą žemės sklypą patenka „Natura 2000“ saugoma teritorija – „Nemuno upės pakrantės ir salos tarp Kulautuvos ir Smalininkų (ES kodas LTKAUB001)“, tikslas – paukščių apsaugai svarbi

teritorija (mažosios žuvėdros; ES svarbios rūšys: upinė žuvėdra ir tulžys, aptiktos 4 perinčios paukščių rūšys, įtrauktos į Raudonąją knygą). Bus nuolat trikdomas paukščių perėjimasis ir bloginama rūšių buveinė, daromas neigiamas ilgalaikis poveikis susiformavusiai ekosistemai, nes PŪV numatyta 25 metams;

1.18. Dėl esamos Virbaliūnų kaime kelių infrastruktūros žvyro ir smėlio transportavimas pakenktų šiai ir besiribojančių teritorijų aplinkai, nes intensyvus eismas turėtų vykti šalia kultūros vertybių apsaugos zonų ir Nekilnojamųjų kultūros vertybių. Be to, PAV programoje numatyta kelio atkarpa nuo Skardžio g. iki Jurbarko pl. – 1 km, kuri dar nėra sukurta ir kol kelias neįrengtas, todėl patekti į planuojamą teritoriją alternatyvių galimybių nėra. Skardžio g. – 1,3 km, valstybinis koridorius 8–10 m, kelias be pagrindų, šiuo metu danga – žvyras, plotis – apie 4 m, kadangi kelio pagrindai neįrengti, kelio danga nepritaikyta kroviniam transportui. Pakrantės g. – 1,2 km, valstybinis koridorius 6–8 m, šiuo metu važiuojamosios dalies plotis yra apie 4 m, pažvyruotas grunto kelias, be pagrindų, kelio danga nepritaikyta kroviniam transportui.

2. Įpareigoti Savivaldybės administracijos direktorių per 3 darbo dienas apie priimtą Savivaldybės tarybos sprendimą informuoti atsakingąją instituciją – Aplinkos apsaugos agentūrą – ir planuojamos ūkinės veiklos organizatorių (užsakovą) UAB „Benefaktor“, juridinio asmens kodas 305534769, Europos pr. 122, LT-46351 Kaunas, el. p. uab.benefaktor@gmail.com.

Šis sprendimas gali būti skundžiamas savo pasirinkimu Lietuvos Respublikos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyriui (Laisvės al. 36, LT-44240 Kaunas) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka arba Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmams (A. Mickevičiaus g. 8A, LT-44312 Kaunas) Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo jo paskelbimo arba įteikimo suinteresuotam asmeniui dienos.

Savivaldybės meras

Valerijus Makūnas